



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina**

**Pirhing, Ehrenreich**

**Dilingæ, 1690**

Sectio I. De regulis Iuris in antiquis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

Quæ in sequentibus duobus titulis, tam antiquis, quam in 6. habentur de Verb. signif. & de reg. Juris, omisit Author Method. explicare, eò quòd putaret, hæc omnia cum ex Corpore Juris desumpta essent, ex variis titulis & cap. in variis Decretalium libris explicatis, satis intelligi posse, vel certe ea, quæ in sequente tit. de V. S. dicuntur, & explicantur, re&issimè peti posse ex variis juris Lexicis & vocabulariis, quo etiam nos lectorem remittimus. Quæ verò in ultimo tit. de reg. juris, tam in antiquis, quam in 6. habentur, placuit hic breviter

annectere, ut regulæ illæ, quæ plurimum sæpe jurium summam continent, ab illis, qui Corpus juris Canonici non habent, hæc tamen succincta SS. Canonum doctrina non displicet, non ignorentur, (non quidem quasi omnes regulæ juris sint afferendæ, quæ toto Corpore juris sparsæ innumerae propè sunt, sed quòd potiores sint afferendæ, prout sub hoc titulo continentur) & simul ex Glossa ostendere, unde regula talis desumpta sit, & petenda fustior illius explicatio Sit ergo

## TITVLVS XLI.

## DE REGULIS JURIS.

## SECTIO I.

*De regulis Iuris in antiquis.*

Regula Iuris re&è describitur, quòd sit brevis jarium narratio, ex variis juribus sæpe desumpta, compl. & ens plures casus, in quibus eadem ratio, convenientia identitatis, aut paritatis, &c. repetitur, ita tamen, ut si in aliquo vitetur (quoad identitatem scilicet, convenientiam, aut paritatem, vel si in jure, quoad aliquem casum expressè statutum fuit aliquid contrarium tali regulæ) talis regula pro tali casu nihil probet; & hinc nulla etiam juris regula sine exceptione universaliter probat, & plerèq; in multis sæpe fallant, uti videre licet apud Glossã, & passim apud AA. Sunt autem juris regulæ aliæ in antiquis, aliæ in 6. De illis sit.

**P**rima est: *Omnia res per quas cunque causas nascitur, & per easdem dissolvitur.*

Desumpta dicitur hæc regula ex S. Chrysost. in cap. 52. operis imperfecti in Math. Locum vel maximè habet in contractibus & talibus obligationibus merè temporalibus, quæ ex positiva tantum humani juris constitutione vim suam habent. Fallit tamen in matrimonio ex jure divino indissolubili, & in aliis pluribus. &c.

*Compend. Pirbing.*

PPP PP

H. Essee



II. *Estote misericordes, sicut Pater vester caelestis misericors est, nolite iudicare, & non iudicabimini.*

Hoc loco nihil aliud præcepti existimo, ait Beda lib. 2. in *Lucam, cap. 34.* nisi, ut ea facta, circa quæ dubium est, quo animo facta sint, in meliorem partem interpretemur; quod enim scriptum est, ex operibus cognoscetis eos, de manifestis dictum est, quæ non possunt bono animo fieri, ut stuprum, blasphemias, furta, ebrietates, de quibus nobis permittitur iudicare.

III. *Utilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur.*

Ita ut hæc regula ex Beda vel S. Hieronimo desumpta, aliud non dicat, quam quoddam propter scandalum prætermittendum sit quidem omne, quod prætermitti potest, modò salva maneat triplex veritas; bonæ vitæ scilicet veritas, quæ ad quemlibet pertinet; veritas iustitiæ, quæ ad iudicem spectat; ac veritas disciplinæ, quæ ad Prælatum pertinet; rectius tamen advertunt alii, in his etiam scandalum nonnunquam permitti posse, si nihil patiat hęc triplex veritas, in quantum est de necessitate salutis, ita ut in rebus consilii tantum, aut majoris perfectionis, &c. suas exceptiones hæc regula patiat.

IV. *Quod non est licitum in lege, necessitas facit licitum.*

Intellige, si tantum illicita talia sint, ex lege positiva, sive divina illa sit, sive humana tantum; nam ut ait Vener. Beda,

ex quo hæc etiam regula desumpta est, & Sabbatum custodiri præceptum est, (jure divino positivo) Machabæi tantæ sine culpa sua in Sabbato pagabant; sic etiam hodie, si quis jejunium fregit (quod jure Ecclesiastico positivo præceptum est) ægrotus, seu voti (vel præcepti transgressi) non habebitur, si non ex lege divina naturali illicita sint, & prohibita, quia mala sunt, prout est hæresis, adulterium, &c. nullo caso licita fieri possunt.

V. *Quod latenter, aut per vim, aut aliis illicitè introductum est, nullâ debet stabilitate subsistere.*

Ita Gregorius VII. cum quoddam suspecta sint de malo, quæ clam & latebant, tum quoddam per vim, & metum gravem facta, vel ipso jure nulla sint, vel revocari debant, juxta Tit. 40. Lib. 1. *Beatorum. De his, que vi metusve causæ sūt.*

VI. *In ipso causa initio non est à questionibus inchoandum.*

Per tormenta scilicet veritatem inquirendo, quod hæc regula prohibens voluit Gregorius VII. cum tormenta, sive tortura adhiberi non debeant ad veritatis indagacionem, nisi in subsidium, quod aliter veritas adhiberi non possit, & quod semiplena probatio præcesserit. De qua re videantur, qui de iudiciis criminali agunt.

VII. *Quidquid in sacris Deo rebus, & Episcopis iniuste agitur, pro sacrilegio reputatur, quia sacra sunt, & à quoquam violari non debent.*



Ut adeo duæ species sacrilegii habeantur, juxta Stephanum I. Pontificem, qui hanc regulam posuit, una scilicet in rebus Deo sacratis, altera in personis Deo consecratis, quibus exhibita irreverentia sacrilegium dici potest.

VIII. *Qui ex timore facit præceptum, aliter facit, quam debeat, & ideo jam non facit.*

Intelligendo scilicet regulam hanc à Sancto Augustino traditam de timore servili, qui facit, quod præceptum est, non amore justitiæ, quam positivè excludit, sed timore tantum pœnæ, à qua sola hîc & nunc movetur.

IX. *Defleat peccator, quia offendens in uno, factus est omnium reus.*

Non quidem, quasi in quovis peccato contineretur omnium peccatorum malitia, quatenus peccatum conversio est ad creaturam, sed quod ratione aversionis à Deo eundem substantialiter reatum incurrat per unum peccatum commissum peccator, quod incurrit de omnibus reus (quoad substantiam scilicet, non autem quoad intentionem) reatum scilicet pœnæ æternæ.

X. *Non enim potest esse pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & pastor nescit.*

Ita loquitur Gregorius in *regist. l. 2. Epist. 52. cap. 91.* neque enim excusat ignorantia, ut ait Panormitanus in hanc regulam, quando quis tenetur diligenter inagare, custodire, & præcavere.

XI. *Indignum est, & à Romana Ecclesia consuetudine alie-*

*num, ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur.*

Quod enim strictè dictam homagium est, prout de eo loquitur hæc regula, magis ex consuetudine Ecclesiæ, quam ex scripto jure desumpta, in temporalibus tantum locum habet; ac illum, qui homagium alteri præstat, ejus vassallum facit, ad temporalia obsequia præstanda, nonnunquam obligatum, qualia obsequia pro spiritualibus præstare, Simoniacum esset; & hinc multa differentia est inter juramentum fidelitatis, ac obedientiæ, quod his Episcopis v.g. & Prælatiis, tanquam Patribus, præstant Clerici.

## SECTIO II.

### De Regulis Iuris in Sexto.

I. **B**eneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine Canonica institutione obtineri.

In titulum scilicet, quin per Canonice electionem, postulationem, collationem, præsentationem, propriè dictam institutionem, aut aliam legitimam provisionem, eum acquisiverit, nisi triennalis, bonæ fidei, quietæ, pacificæ, ac continuatæ possessio per regulam Cancellariæ juvet aliquam, ubi Pontifex penitus tollit, & extinguit lites super talibus beneficiis taliter possessis post triennium motas, si non fuerit eorum acquisitio Simoniacæ, vel intrusi non fuerint beneficiati. Videantur *Tit. De postulatione Prælat. De electione. De præbendis, & dignit. De institutione. De concessione præbend. &c.*